

Aan Bestuur Veiligheidsregio Groningen
Van Wilma Mansveld
Datum 3 juli 2020
Betreft Corona en veiligheidsplan Veiligheidsregio Groningen 2020-2024

Geacht bestuur,

Sinds eind februari wordt Nederland getroffen door het coronavirus. Een nieuw coronavirus (SARS-CoV2), dat de ziekte COVID-19 kan veroorzaken. Het virus heeft zich inmiddels wereldwijd verspreid. Ook in Nederland zijn COVID-19 patiënten en zijn patiënten overleden aan het virus. Dit virus veroorzaakt een ongekennde mondiale crisis die niet alleen een gezondheidscrisis is maar ook een economische en sociaalmaatschappelijke crisis. We zitten nog middenin deze crisis en we weten nog niet wat de effecten uiteindelijk zullen zijn. Wat we wel weten is dat we nog niet eerder zo lang in een crisis zaten. We vinden het van belang om u mee te nemen in de actualiteit. In dit memo gaan we in op hoe de coronacrisis zich verhoudt tot het veiligheidsplan.

Veiligheidsplan: risicoprofiel

In het veiligheidsplan 2020-2024 brengt Veiligheidsregio Groningen haar Regionaal Risicoprofiel, Regionaal Beleidsplan en Regionaal Crisisplan bij elkaar in één document. We hebben gekozen voor een integrale aanpak, waarin de plannen met elkaar verbonden zijn. Dat doen we omdat de wereld verandert. Nieuwe risico's stellen ons voor uitdagingen. Met het risicoprofiel maken we een 'foto' van de omgeving waarin de context van Groningen nader omschreven wordt. Deze context is echter door continue ontwikkelingen aan verandering onderhevig. Hoe waar dit is, zien we nu met de verspreiding van het coronavirus.

Aan ons risicoprofiel verandert niets: zoönosen, pandemieën en infectieziekten A staan al jaren hoog in onze risicoprofielen. De impact van bedreigingen voor de regio Groningen is altijd zeer afhankelijk van het scenario dat zich op dat moment voordoet en van de lokale specifieke omstandigheden. In ons risicoprofiel zijn we dan ook afgestapt van het geven van prioriteiten aan bedreigingen aan de hand van kansen en effecten, vanwege de veranderende omgeving die meer complexiteit met zich meebrengt. Een voorbeeld hiervan is klimaatverandering. Het risico op bijvoorbeeld overstromingen of langdurige droogte wordt vergroot door klimaatverandering, echter klimaatverandering heeft ook invloed op andere risico's, zoals infectieziekten (zie §2.3 veiligheidsplan). Ook in bijlage A van het veiligheidsplan, gaan we in de dreigingsthema's in op bedreigingen voor gezondheid en milieu (zie §5.1.3.1 en §5.1.3.2).

Partners

De coronacrisis bevestigt maar weer eens de goede samenwerking met onze vaste (crisis)partners. Het is nieuw dat wij op deze wijze en voor deze duur samenwerken met nationale én internationale partners.

We merken hoe goed onze samenwerking is tussen en binnen de kolommen, met name de GGD, politie, Bevolkingszorg, OM en Defensie. Hierin spelen het klein-RBT en ROT een belangrijke rol. We zien het belang van het kiezen om wel of niet de algemene en functionele keten aan elkaar te koppelen. In geval van een Infectie-A ziekte is het heel belangrijk geweest dat we de functionele keten en algemene keten naast elkaar hebben laten functioneren via de nauwe band van het klein-RBT en het ROT, zodat beiden hun wettelijke taken optimaal uit konden voeren.

We zien dat de stafsectie Bevolkingszorg langdurig in de benen is. Dit doet zij voor langere tijd, zowel juridisch en procesmatig als in casuïstiek. Hier komt de vraag naar boven hoe we dit voor langere termijn in laten bedden binnen crisisbeheersing. Daarnaast zien we het team Crisisbeheersing (bestaande uit GKG, GHOR en Crisisbeheersing) die bijvoorbeeld de stafsectie en de rol adviseur Operationeel Leider (OL) ROT invult. Daar zijn alle scheidingswanden verdwenen en wordt gewerkt volgens de ambitie 'samen sterk'.

Een van de uitgangspunten in de coronacrisis is dat we zoveel mogelijk de afstemming zoeken in Noord-Nederlands verband. Zo komen de voorzitters veiligheidsregio's VRD, VRF en VRG regelmatig bij elkaar, is er veelvuldige afstemming tussen de operationeel leiders en hun stafsecties en wordt er op het gebied van Bevolkingszorg intensief samengewerkt.

Naast het feit dat alle veiligheidsregio's zijn opgeschaald naar GRIP-4, is ook op Rijksniveau de crisisorganisatie maximaal opgeschaald. Zo zijn de Ministeriele Commissie Crisisbeheersing (MCCb) (onder leiding van de Minister-President), de Interdepartementale Commissie Crisisbeheersing (ICCb) en het Nationaal Crisis Centrum (NCC) operationeel. Ter ondersteuning is ook speciaal een Landelijk Operationeel Team Corona (LOT-C) ingericht bij het Landelijk Operationeel Coördinatiecentrum (LOCC).

Wat nieuw is, is dat voor de afstemming met de 25 veiligheidsregio's gebruik wordt gemaakt van de gremia Veiligheidsberaad (de 25 voorzitters veiligheidsregio's gezamenlijk) en de Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio's (RCDV). Deze gremia zijn niet ingesteld ten behoeve van de crisisbeheersing, alleen de afstemming wordt hier wel gevonden, zoals bijvoorbeeld met betrekking tot de diverse afgekondigde noodverordeningen.

Crisiscommunicatie

Tijdens deze crisis werken we al in lijn met de doorontwikkeling van crisiscommunicatie zoals beschreven in het veiligheidsplan. Dit onderstreept het belang van deze doorontwikkeling. De coronacrisis leent zich goed om te werken met een klein toegewijd crisiscommunicatieteam, die de lijnen kort houdt met de teams binnen de crisisorganisatie (ook GGD Groningen), het Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie (NKC)¹ en de communicatieteams van gemeenten. Het team is zo slagvaardig en kennis en ervaring blijft eenvoudig in het collectieve geheugen van het team. De inzet van dit kernteam richt zich enerzijds op het vertalen van de landelijke aanpak/boodschap naar Groningen en anderzijds op het ontwikkelen en uitvoeren van een aanpak (samen met gemeenten) voor zaken die spelen in onze provincie.

Ook asynchroon opschalen passen we structureel toe. Als een specifiek issue binnen de coronacrisis speelt – bijvoorbeeld het onder grote media-aandacht binnenhalen van een grote groep studenten die op wintersport waren – wordt naar behoefte de gewenste ondersteuning opgeroepen.

¹ Het Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie (NKC) fungeert tijdens een crisis of incident als informatieknoppunt voor de Rijksoverheid op het gebied van pers- en publiekscommunicatie. Het NKC maakt onderdeel uit van de nationale crisisstructuur

Tot slot is het kernteam crisiscommunicatie vanaf het begin ingezet voor een goede verbinding met de andere partners en dan vooral gemeenten. Die verbinding is essentieel om draagvlak te creëren en te behouden bij inwoners voor de maatregelen die gelden om de verspreiding van dit virus te beperken. Deze werkwijze in de coronacrisis kan rekenen op waardering vanuit andere veiligheidsregio's, zeker waar het gaat om het werken met een klein, toegewijd team met korte lijnen binnen het bestaande netwerk. De manier van werken tijdens de coronacrisis biedt daarom voldoende aanknopingspunten en concrete handvatten om de doorontwikkeling van crisiscommunicatie in Groningen verder vorm te geven.

Leren van deze crisis

Wanneer het veiligheidsplan vastgesteld is, zullen implementatieplannen en de Uitvoeringsregeling crisisplan worden gemaakt. We nemen – ook al bevinden wij ons nog middenin de coronacrisis – al leerpunten mee in deze nog op te stellen plannen.

Tijdens deze crisis werken we bijvoorbeeld met 'dedicated operationeel leiders corona' en hebben we de operationele leiding niet alleen aan een GRIP-opschaling gekoppeld. Hier zien we hoe belangrijk de doorontwikkeling is van de functie van OL.

Een ander voorbeeld is dat we naast de basis, opschalen wat nodig is: ook in deze coronacrisis geven we invulling aan een flexibele crisisorganisatie, zoals we bijvoorbeeld ook bij de KPN storing en bij de Boerenprotesten deden.

We sluiten als veiligheidsregio aan bij de samenleving. Dit doen we onder andere met het project Maatschappelijke effecten – in opdracht van het Regionaal Beleidsteam (RBT) - waarbij het uitgangspunt is dat onze inwoners, gemeenten en bedrijven verantwoordelijk zijn voor de veiligheid in de regio, waarbij de veiligheidsregio ondersteunt, adviseert, stuurt of coördineert. Samenwerking en lerend vermogen staan centraal. De wijze waarop wij op de thema's aardbevingen en windmolenproblematiek werken, door zelf- en samenredzaamheid te benadrukken en inwoners nauw te betrekken, was voor ons een kleine stap om dit nu ook zo te organiseren rondom corona. Door een projectteam bestaande uit vertegenwoordigers van onze verschillende kolommen en (crisis)partners wordt data verzameld en bij elkaar gebracht, zodat inzicht wordt verkregen in de maatschappelijke (neven)effecten. Op basis van deze monitor wordt waar nodig advies gegeven om nader onderzoek te doen en/of bepaalde interventies uit te voeren, bijvoorbeeld in de vorm van communicatieboodschappen of handelingsperspectieven. Dit project loopt parallel aan de crisisorganisatie, de projectleider neemt deel aan de vergaderingen van het Regionaal Operationeel team (ROT) en het project valt in het RBT onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van burgemeester Sikkema.

Reeds verschenen rapporten

Begin mei is het rapport "De veiligheidsregio's in de eerste weken van de coronacrisis" (IFV, 1 mei 2020) verschenen waarin onze regio is meegenomen. Het lectoraat Crisisbeheersing van het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) heeft door middel van de methode van 'snelle kennismobilisatie' de ervaringen opgehaald van een aantal veiligheidsregio's en deze vastgelegd. We doen het goed en werken graag mee aan het samen leren van de coronacrisis.

Tot slot

We leven in een snel veranderende wereld die steeds complexer wordt met nauwe verbindingen. De coronacrisis laat dit duidelijk zien. De coronacrisis waar wij nu in zitten, bevestigt ons dat de in het veiligheidsplan beschreven ambities en uitgangspunten aansluiten bij de realiteit en dynamiek in de samenleving.